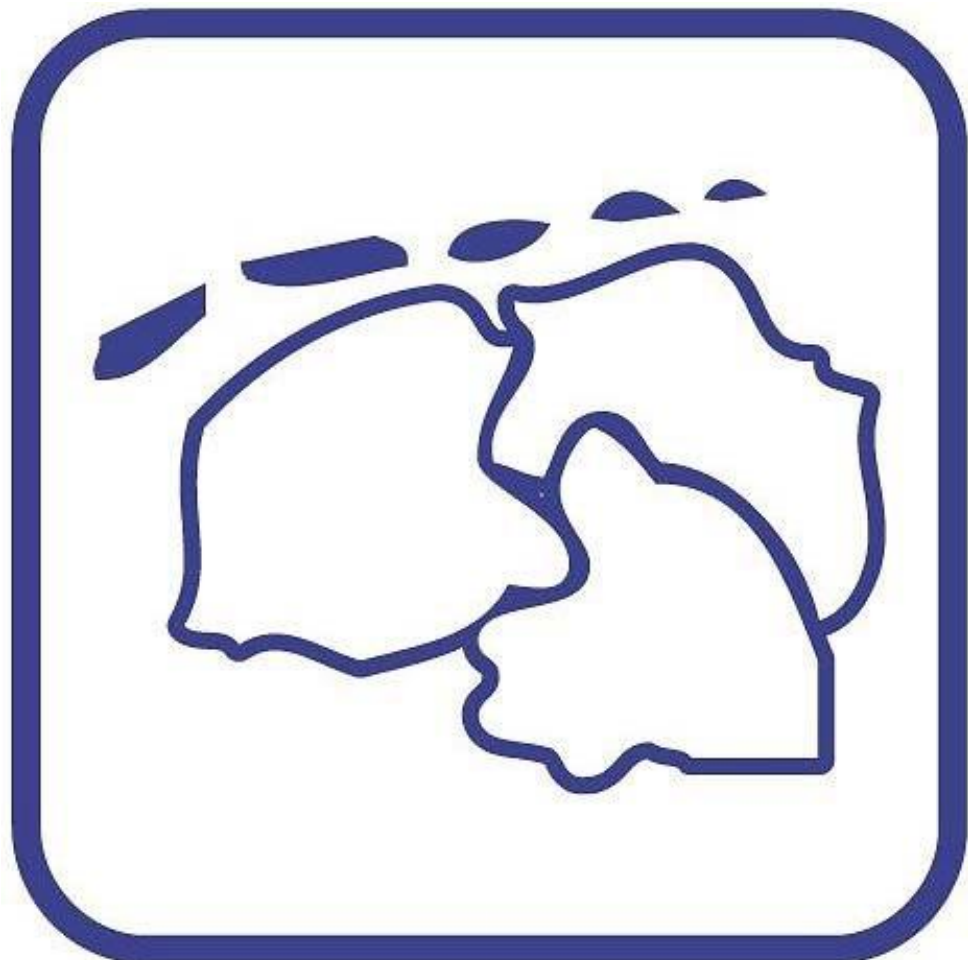

Jaarverslag 2020

Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020 - 2023

Noord-Nederland

Voorwoord

In 2019 stelden wij onszelf de vraag welke onderwerpen we de komende jaren met prioriteit onze gezamenlijke aandacht zouden moeten geven. We kwamen uit op ondermijnende criminaliteit, veiligheid en zorg, cyberveiligheid en maatschappelijk onrust. Treffend gekozen merken wij bij het opstellen van het jaarverslag van 2020.

Het thema 'maatschappelijke onrust' is op grond van specifieke Noord-Nederlandse omstandigheden als aandachtsveld benoemd, niet wetende dat ditzelfde thema een landelijke en internationale dimensie zou krijgen in 2020. Een jaar waarin we te maken kregen met een pandemie, waarbij het Kabinet verregaande vrijheidsbeperkende maatregelen noodzakelijk achtte, die tot veel beroering en daarmee veel demonstraties leidden. In 2020 was het voorbereiden op (escalatie van) en het begeleiden van demonstraties voor alle partijen een van de belangrijkste opgaven: demonstraties tegen coronamaatregelen, de protesten van boeren, protesten tegen racisme (Black Lives Matter en zwarte piet). Daarnaast is voorafgaand aan en tijdens de jaarwisseling fors ingezet op preventie van ongeregelheden en is voor de jaarwisseling opgeschaald in menskracht. Dit in verband met de combinatie van het algeheel vuurwerkverbod, de geldende coronamaatregelen (lockdown) en het maatschappelijke ongenoegen.

Al met al een jaar waarin samenwerken vanuit de overheid van groot belang was en is; niet alleen voor het handhaven van de openbare orde, maar ook voor het handhaven van de openbare veiligheid op een wijze waarbij goed contact met onze noordelijke inwoners behouden blijft.

Hiernaast is geïnvesteerd in versterking van de aanpak van ondermijning, door de afzonderlijke partners, maar ook in gezamenlijkheid en met inzet van ons samenwerkingsverband RIEC Noord. Daar zijn ook de intensiveringsgelden vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid voor ingezet. Hier wordt overigens separaat verslag van gedaan.

De inspanningen op de onderwerpen van het thema 'veiligheid en zorg' kennen hun voortgang, de zoektocht ligt meer in het verbinden van de beide werelden. Daar zien we in de verschillende provincies initiatieven toe die we zeker willen vasthouden om ook in de komende jaren te werken aan een meer samenhangende benadering vanuit een passende structuur.

Tot slot merkt u bij het lezen van dit jaarverslag dat met recht ook het thema cyberveiligheid is geprioriteerd. Hoewel hierin goede stappen zijn gezet, valt er ook nog een wereld te winnen. Daar krijgen we steeds beter zicht op en gaan we de komende jaren mee aan de slag.

Afrondend merken we op dat dit jaarverslag een weerslag is van wat wij als noemenswaardig hebben ervaren. Hoewel het daarmee geen dekkende weergave is van wat de partijen hebben gedaan, mogen we wel concluderen dat er het nodige is bereikt, ook in een bijzonder jaar als deze.

April 2021,

Koen Schuiling,
Regio burgemeester

Diederik Greive,
Hoofdofficier van Justitie

Gery Veldhuis,
Politiechef

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Maatschappelijke onrust of verdeeldheid	4
1.1 Bronnen van onrust	4
1.2 Welke ervaringen hebben we?.....	7
2. Ondernijende criminaliteit.....	8
2.1 Investing in versterking vanuit de partners.....	8
2.2 Investing in versterking op onderwerpen.....	9
3. Effectieve verbinding veiligheid en zorg	11
3.1 Inspanningen op versterken van verbinding	11
3.2 Inspanningen op de thema's.....	11
4. Cyberveiligheid.....	15
4.1 Cybersafety	15
4.2 Cyberveiligheid	16
4.3 Bestrijding online seksueel misbruik	18
5. Ontwikkelagenda's Opsporing en GGP.....	19
5.1 Ontwikkelagenda Opsporing	19
5.2 Ontwikkelagenda GGP 'Podium voor goed politiewerk'	20
Bijlage 1. Totstandkoming van het Jaarverslag	21
Bijlage 2. Lijst met afkortingen.....	22
Bijlage 3. Cijfers politie	23

1. Maatschappelijke onrust of verdeeldheid

1.1 Bronnen van onrust

In het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020-2023 is maatschappelijke onrust (bij overheidsbeslissingen) tot aandachtspunt benoemd: het behoeft onze (integrale) aandacht¹. Het gaat om de problemen die de gaswinning in Groningen teweegbrengt^{2 3 4} en sinds enkele jaren komt daar de weerstand tegen grootschalige energiewinning op land (wind – en zonne-energie) en zoutwinning bij. We hebben gemerkt dat deze beslissingen vaak gepaard gaan met gevoelens van onmacht, discriminatie en/of uitbuiting, maar ook sociale tegenstellingen teweeg brengen tussen de groep die voordeel ervaart en de groep die nadeel ondervindt. Reden dus om deze onrust als aandachtspunt te benoemen.

Een vooruitziende blik, zo blijkt nu. Want naast de bovengenoemde spanningen hebben we het aantal demonstraties zien toenemen: protesten van de boeren, protesten tegen zwarte piet en natuurlijk tegen de coronamaatregelen. Uitgangspunt in ons handelen is het faciliteren van het grondrecht om te demonstreren. In de meeste gevallen was een gesprek met de organisatoren voldoende om een manifestatie ordelijk te laten verlopen. In sommige gevallen was meer nodig.

1.1.1 Bestrijding corona-pandemie

Het Covid-19 virus dat zich eind 2019 openbaarde en zich binnen enkele weken over de hele wereld verspreidde, eiste in 2020 veel van onze aandacht op – ook in Noord-Nederland. Het toenemende aantal patiënten in de ziekenhuizen, noopte het Kabinet tot vrijheidsbeperkende maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan. Het openbare leven kwam grotendeels stil te liggen. De opgelegde en frequent veranderende maatregelen vroegen enorm veel handavingscapaciteit en flexibiliteit van de politie, BOA's⁵ en toezichthouders.

De afkondiging van GRIP 4 maakte dat de bevoegdheden van de burgemeester gedurende het grootste deel van het jaar overgingen op de voorzitter van de Veiligheidsregio en we te maken kregen met een prominente rol van het (landelijk) Veiligheidsberaad, de RBT's en ROT's van de drie Noordelijke Veiligheidsregio's. De politie, BOA's en toezichthouders werden ingezet op handhaving van de openbare veiligheid (i.p.v. de meer gebruikelijke openbare orde) en hadden daarmee andere dan de gebruikelijke bevoegdheden.

De ingrijpende (sociale en economische) gevolgen van deze maatregelen hebben tot langdurige onrust onder groepen in de bevolking (jongeren, ondernemers, etc.) geleid. Deze onrust uitte zich o.a. in diverse grote en kleinere demonstraties. De advisering bij en voorbereiding op (escalatie van) van deze demonstraties legden – ook in Noord-Nederland – een groot beslag op de ambtelijke capaciteit bij alle gemeenten, het OM en de politie; zowel als individuele organisaties als samen in de besturen van de drie Veiligheidsregio's.

Daarnaast moesten de interne organisaties aangepast worden aan de nieuwe eisen (1,5 meter afstand, hygiëne, thuiswerken, mondkapjes, etc.) en voorbereid op (grootschalige) uitval van medewerkers. Ook dat kostte veel tijd.

¹ Zie bijlage 1 voor de totstandkoming van het Jaarverslag 2020

² Gevolgen van bodembeweging voor Groningers; Ervaren veiligheid, gezondheid en toekomstperspectief 2016-2017. Uitgevoerd door Rijksuniversiteit Groningen, GGD Groningen en Onderzoek & Statistiek van de gemeente Groningen, in opdracht van de Nationaal Coördinator Groningen. 2018

³ Een veilig huis, een veilig thuis? Een kwalitatief onderzoek naar het welbevinden en de leefomgeving van kinderen en jongeren in het Gronings gaswinningsgebied. Zijlstra, E. et al., RUG, 2019

⁴ Literatuurstudie 0.1 Maatschappelijke Gevolgen Bodembeweging Groningen. Sociaal Planbureau Groningen, 2016

⁵ Zie bijlage 2 voor een verklaring van de gebruikte afkortingen

1.1.2 Boerenprotesten

Net als in 2019 hebben we ook in 2020 te maken gehad met omvangrijke protesten van boeren tegen het milieubeleid van het Kabinet en het inkoopbeleid van supermarktketens. We hebben gemerkt dat sociale media de snelheid en mobilisatiekracht van bewegingen enorm kunnen vergroten, zowel online als offline.

Eerdere ervaringen met boerenprotesten van eind 2019, waarbij snel- en autowegen met trekkers werden bereiden en/of geblokkeerd, hebben ertoe geleid dat de gemeenten, de politie en het OM signalen van protesten nauwlettend hebben gevolgd, gesprekken hebben gevoerd met de organisatoren/groepen over hun bedoelingen en gezamenlijk hebben opgetrokken om escalaties te voorkomen. In de lokale driehoeken hebben we voorafgaand aan de demonstraties afspraken gemaakt over de voorwaarden aan en het optreden bij deze manifestaties. Naar aanleiding van signalen over blokkades van distributiecentra van supermarkten, heeft in Fryslân een gecombineerde driehoek plaatsgehad met burgemeesters van gemeenten met dergelijke centra, het OM en de politie, waarin afstemming is geweest over o.a. het politieoptreden. Ook binnen de Veiligheidsregio's is afstemming geweest over het overheidsoptreden bij de boerenprotesten: hier zijn gezamenlijke beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen besproken en gehanteerd, waarmee er veelal een eenduidig kader voor het politieoptreden was.

Ook deze demonstraties vroegen veel ambtelijke capaciteit: juridisch (het voorbereiden van noodbevelen, noodverordeningen en veiligheidsrisicogebieden e.d.), openbare orde en toezicht en handhaving. Daarbij werd differentiatie in optreden soms bemoeilijkt, doordat verschillende groepen (met verschillende belangen) niet meer goed van elkaar te onderscheiden zijn; ze gaan allianties aan.

1.1.3 Jaarwisseling

De jaarwisseling leidt in Nederland al jaren tot letsel, schade en overlast. In 2018 is daarom gestart met een offensief om deze te verminderen; dit is ook in 2020 doorgezet. Zo is op diverse momenten in zowel het RBPO, in de driehoeken als in de besturen van de Veiligheidsregio's gesproken over het vuurwerkverbod, de extra beperkingen in de viering (samenscholingsverbod, 1,5 meter afstandsregel, etc.), de zorg om de veiligheid van hulpverleners (VPT en GTPA) en gezamenlijke beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen voor het politieoptreden.

De politie en het OM in Noord-Nederland hebben veel capaciteit ingezet op de inbeslagname van illegaal vuurwerk. Dit heeft geleid tot meer vuurwerkzaken, meer inbeslaggenomen vuurwerk, meer aanhoudingen en meer pseudokopen: bijna de helft van het in Nederland in 2020 in beslag genomen vuurwerk kwam voor rekening van de eenheid Noord-Nederland⁶. Hiermee is veel illegaal en potentieel gevaarlijk vuurwerk van de Nederlandse markt gehaald.

De ongewone omstandigheden en de vrees voor ongeregelde heden vroegen veel tijd van de gemeenten, de politie en het OM (in (lokale) driehoeken en in de Veiligheidsregio's): het voorbereiden (en opleggen) van noodbevoegdheden van de burgemeester (noodverordeningen en -bevelen, veiligheidsrisicogebieden, etc.) enerzijds en het handhaven daarvan anderzijds. Het OM was actief betrokken: in de voorbereiding en in de afhandeling van de aangehouden verdachten, via de toepassing van snelrecht.

1.1.4 Reacties op overheidsbeslissingen

Een van de redenen om maatschappelijke onrust als aandachtspunt te benoemen in ons beleidsplan was, omdat een deel deze onvrede zich juist richt tegen de overheid. Dit heeft het risico op extreem of zelfs radicaal gedrag in zich. Een deel van de gemeenten gaf aan rechtsextremistische protesten in aantal te zien toenemen en maakt zich hierover zorgen.

---

⁶ Bron: Analyse Jaarwisseling 2019-2020 en Analyse Jaarwisseling 2020-2021

Belangrijke voorbeelden voor Noord-Nederland hierbij zijn ten eerste de gaswinning, de daarmee gepaard gaande aardbevingsproblematiek en de al jaren voortslepende versterkingsoperatie van beschadigde woningen. Dit leidt bij de bewoners tot (stille) angst, boosheid, verdriet en frustratie, met als gevolg daarvan gezondheidsschade en verlies van vertrouwen in de (Rijks)overheid. Hoewel deze gevoelens in 2020 niet hebben geleid tot (grote) demonstraties, kan bij veranderingen in de situatie dit beeld snel omslaan. Het heeft dan ook onze blijvende aandacht.

Ten tweede groeit onder groepen inwoners de weerstand tegen alternatieve grootschalige energiewinning (windmolens op agrarische gronden, in het IJsselmeer en nabij de Waddeneilanden; zonnepanelen op agrarische gronden en waterplassen). Een vaak gehoord geluid is dat de ene zorg (gaswinning) wordt ingeruild voor een andere (wind/zon); beide met grote gevolgen voor het woongenot en het landschap in ons gebied. De weerstand uit zich in ingezonden brieven, rechtszaken e.d. en momenteel niet (meer) in incidenten of demonstraties.

In 2020 heeft een werkgroep – onder voorzitterschap van twee burgemeesters – opdracht gegeven voor een onderzoek naar de genoemde vormen van onrust. Hierin onderzoeken wetenschappers van de Rijks Universiteit Groningen en het Verwey-Jonkerinstituut factoren die tot onrust kunnen leiden en handvatten voor de bestuurders om hiermee om te gaan.

Andere aanleidingen voor onrust waren: de zoutwinning onder het Wad bij Harlingen, de zandwinning in Súdwest Fryslân en protesten tegen zwarte piet.

1.1.5 Kwetsbare personen

Naast de eerder genoemde vormen van maatschappelijke onrust noemden ook enkele gemeenten de zorgen om kwetsbare personen als personen met verward gedrag, gevaarlijke psychiatrische patiënten en zwervers, maar ook personen die betrokken zijn bij zedenzaken als aanleiding voor beroering. Zo heeft de politie te maken gehad met mensen die (vermeende) pedofielen opspoorden en mishandelden en/of vernielingen pleegden. De politie en het OM hebben daarop in een persbericht opgeroepen om het recht niet in eigen hand te nemen, maar eventuele vermoedens te melden en de opsporing over te laten aan de politie. Deze zorgden voor overlast, dreiging en geweldscriminaliteit. Via de media-desk en de DRIO is hier veel aandacht voor geweest en dit soort onderzoeken zijn met de nodige prioriteit opgepakt om te voorkomen dat burgers (nog meer) het eigen recht in handen zouden nemen.

Voor het handelen bij zedenzaken hebben sommige gemeenten gebruik gemaakt van omgevingsanalyses en een goed contact tussen wijkagenten en de betreffende personen. Daardoor hebben de betrokken partijen signalen van onrust vroegtijdig opgepikt en konden zij adequaat handelen.

De asielzoekerscentra in onze drie provincies en het Aanmeldcentrum Ter Apel vroegen eveneens onze aandacht. Afhankelijk van de doelgroepen die in de centra verblijven is er meer of minder onrust in en nabij deze centra. Als gevolg van de bepaling dat het aanmeldcentrum voor een periode gesloten was voor nieuwe asielzoekers (zie § 1.1.1), verbleven deze mensen in tijdelijke opvang, wat voor opschudding zorgde. Ook het elders onderbrengen van besmette asielzoekers zorgde voor onrust in de betreffende buurten.

1.1.6 Reacties op gebeurtenissen elders op de wereld

Andere gemeenten noemden gebeurtenissen in het buitenland die – via internet – direct gevolgen hebben in de wijken. Een voorbeeld daarvan is de dood van George Floyd in de Verenigde Staten. Deze Afro-Amerikaan kwam door politiegeweld om het leven en daarna verhevigden de protesten tegen politiegeweld in de hele wereld onder de naam Black Lives Matter. Ook in Noord-Nederland zijn tegen het geweld diverse protesten geweest en heeft dit in de preparatie aandacht gevraagd van alle veiligheidspartners.

1.2 Welke ervaringen hebben we?

Er komt meer en meer informatie beschikbaar die kan helpen bij het ordelijk laten verlopen van demonstraties. Zowel de Ombudsman⁷ als de gemeente Amsterdam⁸ heeft daarover een publicatie opgesteld. Meerdere gemeenten gaven aan hier dankbaar gebruik van te hebben gemaakt. Hierin zijn ook wetenschappers betrokken, zoals Otto Adang (Politieacademie, RUG) en Tom Postmes (RUG) en onderzoeksbureau Ferwerda en Beke.

Netwerken en verbinding (kennen en gekend worden via jongerenwerkers, jeugd- en wijkagenten) neemt voor veel gemeenten een belangrijke plaats in bij het signaleren en beheersen van onrust. Inlevingsvermogen en consistentie in overheidsoptreden werden daarbij genoemd. Ook een goede informatiepositie, vooruitkijken en anticiperen op komende ontwikkelingen (al dan niet in scenario's) komen van pas, zeiden andere. Dat er geen fysieke buurtbijeenkomsten konden worden gehouden, om op die manier in verbinding te komen/blijven met buurtbewoners, werd door enkele gemeenten als een gemis gezien. Dit gaf aanleiding om naar andere middelen/methoden om te zien.

Ook de politie heeft in 2020 extra geïnvesteerd in de fysieke en digitale verbinding (zie ook § 4.2.2 en § 5.2) met de samenleving⁹ – bijv. via de bondgenotenaanpak (d.w.z. actief verbinding leggen met sleutelpersonen in rustige perioden en de bevindingen vastleggen, zodat bij onrust snel contact kan worden gezocht¹⁰), maar stond ook voor de opgave van handhaving van allerlei maatregelen, zoals corona, vuurwerk en boerenprotestaties. Daardoor moest versterking van netwerken hand in hand gaan met handhaving. Dit heeft in de uitvoering veel flexibiliteit gevraagd. De politie heeft de nadrukkelijke insteek om een politie voor iedereen te zijn. Ook in een soms gepolariseerde samenleving.

Meerdere gemeenten beschreven dat zij op basis van informatie van de politie vroegtijdig hebben kunnen handelen en goede voorbereidingen hebben kunnen treffen in de driehoek. Denk aan: in contact treden met bedrijven, personen en organisaties om daarmee de veiligheid van burgers te beschermen en onrust te voorkomen (bijvoorbeeld bij de zoutwinning). Vooral het inbrengen en bespreken van draaiboeken (voor bijvoorbeeld de boerenprotesten) werd meerdere keren genoemd.

Ook de groeiende rol van sociale media werd door meerdere gemeenten vermeld. Via snel gedeelde berichten kunnen grote aantallen mensen op de been gebracht worden. Dat vraagt van betrokkenen een alerte houding en nauwe samenwerking. Deze rol van deze media zien we ook terug in het fenomeen 'online ophitsers', vooral onder jongeren. Sociale media werden ingezet als platform voor (mogelijke) opruiing en rellen. Afgelopen jaar is samen met de politie gewerkt aan een werkbaar plan om meer in te zetten op hotshots, hotspots en hotaccounts.

Een gemeente merkte op dat, hoewel een demonstratie gemeld moet worden bij een gemeente, het meeste werk is gaan zitten in die demonstraties die niet gemeld zijn, waarbij dus geen of zeer beperkt contact is geweest met de organisator om de voorwaarden te bespreken en waardoor grote onzekerheid bestond over de aard en omvang van deze manifestaties.

Ondanks het wennen aan langdurige andere bevelstructuren (GRIP 4) met de bijbehorende veranderde bevoegdheden en verantwoordelijkheden is onder deze omstandigheden de samenwerking tussen de betrokken organisaties en die met de BOA's sterk verbeterd, zo zeiden enkele gemeenten. Ook de informatiehuishouding en –deling is daardoor verbeterd.

⁷ <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/onderzoeken/2018015-demonstreren-een-schurend-grondrecht>

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/11/01/handboek-demonstreren-bijkans-heilig>

⁹ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 37)

¹⁰ Contacten leggen gebeurt door de basisteams, o.a. met jongeren, studenten, (Horeca)ondernemers; de informatie kan op veel plekken worden gebruikt, bijv. in de Veiligheidsregio's en de Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGB0). Deze informatie is daarna gecombineerd met andere beschikbare informatie om scenario's op te stellen voor het handelen van de betrokken partijen.

2. Ondermijnende criminaliteit

In de aanpak van ondermijning is de ketting zo sterk als de zwakste schakel, schreven we in het Regionaal Beleidsplan 2020-2023. Hoe hebben we deze ketting in het afgelopen jaar versterkt?

2.1 Investing in versterking vanuit de partners¹¹

In 2020 hebben we bestuurlijke inzet op de aanpak van ondermijning kunnen realiseren. De meeste gemeenten werkten met de Wet Bibob, om zo vergunningen te kunnen weigeren of intrekken of om adviezen te kunnen opvragen bij het landelijke Bureau Bibob. Een gemeente gaf aan het Damoclesbeleid te hebben geactualiseerd, zodat woningen en lokalen kunnen worden gesloten. Een aantal gemeenten is bezig geweest met het ondermijningsproof maken van hun APV. Ook zijn her en der integrale handhavingscontroles uitgevoerd.

In het verslagjaar wordt drugscriminaliteit, witwassen en vastgoedfraude en zorgfraude breed gezien als de meest voorkomende fenomenen van ondermijning. Dit blijkt uit de ondermijningsbeelden waarvan de laatste in 2020 zijn opgeleverd. In veel gemeenten zijn in 2020 plannen van aanpak opgesteld. We zien dat daarbij drie thema's prominent naar voren komen: (1) het verbeteren van de informatiepositie, (2) het werken aan bewustwording binnen en buiten het gemeentehuis en (3) de focus op concrete signalen. De uitvoering heeft evenwel vertraging opgelopen en acties moesten worden geannuleerd (zie § 1.1.1).

Diverse gemeenten hebben ondermijningscasuïstiek aangedragen bij het RIEC op grond waarvan integraal onderzoek is opgestart¹². Een enkele gemeente heeft een beleidsregel helingbestrijding opgesteld. Een tweetal andere gemeenten organiseerde in 2020 een bewustwordingssessie voor hun gemeenteraad. Maar ook een weerbaarheidscampagne voor middelbare scholen werd georganiseerd. Tal van andere gemeenten investeerden juist op weerbaarheid in het gemeentehuis. Eén gemeente organiseerde zelfs een 'boef zoekt boer' campagne voor agrariërs om ook op het platteland bewustwording en weerbaarheid te creëren. De inzet op weerbaarheid werd in 2020 mogelijk door de zogenoemde investeringsgelden die aan het RIEC zijn toegekend. Naast weerbaarheid zijn de investeringsgelden ook ten goede gekomen aan het versterken van intelligence, het tegengaan van ondermijnende (drugs)criminaliteit en het versterken van de publiek-private samenwerking.

Het project 'Samenspannen tegen ondermijning' is een samenwerkingsverband tussen de politie en het OM waarbij de verbinding wordt gelegd tussen de ontwikkelagenda's GGP en Opsporing (zie hoofdstuk 5). Om de werkwijzen daadwerkelijk te veranderen is een proeftuin gestart waarin drie praktijkcasussen uit de basisteams worden ondersteund en gemonitord, waarna een effectmeting volgt. Naast de daadwerkelijke interventie op het lokale veiligheidsprobleem, is het de doelstelling om samen te leren en waar nodig werkprocessen aan te passen en daadwerkelijk te ondersteunen in de dagelijkse praktijk van het basisteam. Het project wordt gestuurd door een integrale begeleidingsgroep met vertegenwoordigers uit de Intelligence, GGP, Opsporing, het OM, de basisteams en het RIEC. In 2020 is vastgoed tot speerpunt benoemd, omdat vastgoed kwetsbaar is voor ondermijning. Omdat er vaak vele partijen betrokken zijn bij vastgoedfraude past hier bij uitstek een integrale aanpak.

¹¹ Van de inspanningen van ons samenwerkingsverband RIEC-Noord (al dan niet met de inzet van intensiveringsgelden) wordt separaat verslag gedaan.

¹² Er zijn 185 interventieadviezen en 23 integrale informatierapporten uitgebracht, gedeeltelijk onder landelijke coördinatie.

Naast de inspanningen die de gemeenten hebben verricht om ondermijning tegen te gaan, heeft de politie eveneens haar bijdrage geleverd. Zo zijn er twee innovaties binnen de opsporing die we onder de aandacht willen brengen: de Opsporingsacademie (zie § 5.1.2) en NEWTON (zie 2.2.1).

2.2 Investering in versterking op onderwerpen

2.2.1 Criminele samenwerkingsverbanden

Het door het ministerie opgelegde aantal op te rollen criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) werd in 2020 ruim gehaald (zie tabel 1, bijlage 3)¹³. De politie in Noord-Nederland richt zich vooral op CSV's waar daadwerkelijk maatschappelijk effect valt te verwachten. In het verlengde daarvan is in 2020 een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt: per 1 november 2020 is het experiment NEWTON van start gegaan. In dit experiment interveniëren politie en OM – op basis van intelligenceproducten – snel en flexibel bij de aanpak van (lokale) veiligheidsproblemen op het thema drugs. De interventies zijn kort en krachtig (maximaal twaalf weken) en gericht op het verstoren van criminele netwerken, criminele bedrijfsprocessen en het vergaren van informatie. Bovendien zijn er in 2020 meer (dan in voorgaande jaren) drugslabs opgerold. Dit soort labs bevinden zich vooral in loodsen en schuren op het platteland in Noord-Nederland. De labs zijn te beschouwen als de uitwassen van criminele samenwerkingsverbanden. In 2020 zijn daarnaast enkele grootschalige onderzoeken naar Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) afgerond. Zo heeft de rechtbank Noord-Nederland aan de hoofdverdachte van een onderzoek naar een motorclub in Emmen een langdurige gevangenisstraf opgelegd. Het onderzoeken naar de Hells Angels North Coast (Harlingen) is inmiddels in behandeling bij de rechtbank. Vermeldenswaardig is dat informatie uit dit onderzoek mede heeft bijgedragen aan het civiele verbod van de Hells Angels in Nederland (zie § 2.2.2).

2.2.2 Outlaw Motor Gangs (OMG)

In 2020 werden Bandidos MC en Satudarah MC door de Hoge Raad definitief verboden. Ook dienden twee zaken bij het Gerechtshof met als uitkomst: Hells Angels MC en No Surrender MC blijven (in hoger beroep) verboden. Deze beide clubs zijn dus nog niet definitief verboden. De uitspraken zijn immers nog niet onherroepelijk. Bestuurlijke handhaving blijft dus (met name ten aanzien van de nog niet definitief verboden OMG's) van belang. Meerdere gemeenten hebben het colorverbod in de APV opgenomen of het voornemen daartoe hebben. Gemeenten ervaren de samenwerking tussen partners in de aanpak van OMG's als goed, maar zien tegelijk een verminderde aandacht, casuïstiek en informatiepositie op dit onderwerp in 2020.

Het colorverbod heeft er ondertussen toe geleid dat de zichtbaarheid van gevestigde OMG's in termen van bijeenkomsten, rideouts of openbare orde verstoringen in 2020 is afgenomen. Wel zien we een versplintering van bestaande clubs, een toename van brotherhoods of een groeiend aantal chapters van opkomende clubs.

2.2.3 Afpakken

De politie heeft in 2020 het beoogde afpakresultaat voor een deel behaald, voornamelijk in enkele grote zaken (zie tabel 1, bijlage 3). Om de kwaliteit en de organisatie rondom afpakken te verbeteren is in 2019 het Afpakplein opgericht. Omdat dit tot onvoldoende resultaten leidde, is besloten per 1 januari 2021 met het Afpakplein te stoppen. Uiteraard wordt afpakken niet losgelaten en zal met alle betrokken partners gesproken worden over hoe het onderwerp afpakken beter geborgd kan worden in de bestaande processen¹⁴.

¹³ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 27-28)

¹⁴ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 29)

2.2.4 Intelligence

Zowel vanuit de politie als in de samenwerking tussen de RIEC-partners is ook het afgelopen jaar ingezet op het verbeteren van de informatiepositie¹⁵. Door een beter zicht op criminele processen en de wijze van samenwerking tussen criminelen kan hier effectiever op geïntervenieerd worden. Om dit te bewerkstelligen is binnen de politie en in RIEC-verband gewerkt aan het doorontwikkelen van respectievelijk het veiligheidsbeeld en het project integrale intelligence. Binnen de politie gebeurt dit op basis van de thema's die benoemd zijn in de intelligence-agenda¹⁶. Zo heeft de DRIO een strategisch beeld op het thema drugs opgeleverd. Hierin heeft zij op basis van de crime-scripting methodiek de eenheid inzicht gegeven waar de informatiepositie versterkt zou moeten worden en waar en op welke wijze interventies ingezet moeten worden. In integrale afstemming wordt daarbij ook gesproken over de te bereiken maatschappelijk effecten. In de stuurgroep RIEC is in 2020 een bestuurlijke focus vastgesteld om meer richting te geven aan de samenwerking in RIEC-verband. Dit zal in 2021 verder zijn beslag krijgen.

We zien dat daarnaast juridische vraagstukken bij het vastleggen en het verstrekken van gegevens en informatie continu onderwerp van gesprek zijn, omdat de hoeveelheid en complexiteit van data enorm toenemen. Ook dat zal komend jaar verder aandacht krijgen.

---

¹⁵ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 28)

¹⁶ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 37)

3. Effectieve verbinding veiligheid en zorg

3.1 Inspanningen op versterken van verbinding

Het thema effectieve verbinding veiligheid en zorg kent twee lijnen. Enerzijds ziet het inhoudelijk op onderwerpen zoals personen met verward gedrag, mensenhandel (ketenregie en zorgcoördinatie), voorkomen van terugval van ex-gedetineerden, radicalisering en de Wet verplichte ggz. Anderzijds ziet op het op het dichterbij elkaar brengen van de werelden veiligheid en zorg; bij veel problematiek is zowel sprake van een component veiligheid als een component zorg.

We zien in Noord-Nederland een meer samenhangende benadering van veiligheid en zorg ontstaan als gevolg van drie sporen. Ten eerste merken we de effecten van de landelijke programma's Veiligheid Voorop en Geweld hoort nergens thuis. In Noord-Nederland spitsen deze zich toe drie subdoelgroepen, te weten Jeugd, Huiselijk geweld breed (omvattend o.a. Kindermishandeling, stalking, eerge-relateerd geweld) en Personen met verward gedrag/Persoonsgebonden aanpak. Op de diverse onderwerpen is op beleids- en casusniveau met grote regelmaat overleg met de ketenpartners¹⁷.

Ten tweede zien we dat samenwerking tussen de veiligheidspartners en andere publieke en private organisaties een steeds belangrijkere rol is gaan spelen, ook in 2020. Zo kent bijvoorbeeld Fryslân een actief sociaal domein, waar doelgericht wordt samengewerkt aan een effectieve verbinding, gesteund door een bestuurlijke netwerk. Dat uit zich in diverse projecten om kwetsbare personen te beschermen, vaak gefinancierd met subsidie (ZonMw). Een voorbeeld hiervan is dat meerdere Friese gemeenten werken met de aanpak voorkomen escalatie, waarbij er snel geschakeld kan worden tussen de eenheid Veiligheid en de gebiedsteams (zorg). Daarnaast loopt er een project Trochpakker, waarbij er een korte lijn is met de politie en een medewerker van het gebiedsteams, die gespecialiseerd is op het terrein van verward gedrag. Deze medewerker kan ter plaatse komen en hulp regelen.

Ten derde werden er ook in 2020 steeds meer multi-problem-casussen aangemeld bij de drie Zorg- en Veiligheidshuizen in het Noorden. De Zorg- en Veiligheidshuizen vormen dé plek waar de verbinding tussen veiligheid en zorg bij elkaar komt als het gaat om dergelijke casuïstiek.

3.2 Inspanningen op de thema's

3.2.1 Personen met verward gedrag

Ook op het thema personen met verward gedrag zijn veel ontwikkelingen. Zo is er nu in alle drie de districten/provincies een crisis beoordelingslocatie (spoedpoli) en is het vervoer van personen met verward gedrag geregeld (psycholance en Rapid Responder GGZ in combinatie met de ambulance-dienst). Er zijn twee regionale meldpunten ingericht (Drenthe en Fryslân), er worden regionaal afspraken gemaakt over vermiste personen uit instellingen/ambulante onttrekkingen en over personen die verward en onder invloed zijn en in een acute situatie belanden. We hebben inmiddels meerdere integrale case reviews gehouden van ernstige zaken, die met meerdere partners zijn besproken. Deze hebben diverse verbeterpunten voor de toekomst opgeleverd. In meerdere gemeenten zijn projecten gestart die het sociaaldomein met zorg verbinden door ook meldingen in de avonduren op te pakken en samen te kijken naar de beste oplossing en voortzetting.

Tevens is er in 2020 een evaluatie geweest van de Drentse aanpak. Met de resultaten en aanbevelingen gaat de werkgroep in 2021 aan de slag. Een aantal gemeenten in Fryslân doet mee met de Pilot onconventioneel wonen. Hierin werken diverse (gemeentelijke) partijen en woningcorporaties samen om

---

¹⁷ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 37)

een geschikte veilige woonplek voor een specifieke kandidaat te realiseren. De aanpak zal waarschijnlijk ook betekenen dat de kandidaat minder zorg mijdend (wantrouwen tegen (overheids)instanties) wordt, hulp/ondersteuning aanvaardt en voor minder overlast zorgt. Daarnaast is in 2020 in Fryslân een netwerk gestart met subsidie uit het eerder genoemde ZonMw, waarin professionals van de betrokken partners actief van elkaars casussen leren.

3.2.2 Wet verplichte GGZ

De Wet verplichte ggz heeft zijn beslag gekregen in Drenthe en is bestuurlijk nu ondergebracht bij de thematafel Sluitende keten GGZ waardoor het nu ook een beter bestuurlijk kader heeft gekregen. De implementatie van de wet is ook in Fryslân en Groningen goed verlopen. Eens in het kwartaal is er breed overleg met alle partners die een rol hebben in het gehele proces. Daarnaast is regelmatig overleg op beleids- en uitvoerend niveau. Leerpunt is nog het aanvragen van een zorgmachtiging middels de Wet verplichte ggz, dit wordt niet altijd goed opgepakt. Vervolgens hebben we afspraken hierover gemaakt met de GGZ, waardoor een groot deel toch in zorg is gekomen. Verder hebben we meermalen gebruik gemaakt van bestuursrechtelijke maatregelen, zoals een gedragsaanwijzing of gebiedsverbod.

3.2.3 Huiselijk geweld

Meerdere gemeenten noemen ook in 2020 huiselijk geweld als een thema dat aandacht vroeg. Zo geeft een gemeente aan dat het regionaal netwerk straf en zorg nieuw leven is ingeblazen. Dit zal voorwaarde scheppend moeten zijn voor de operationele samenwerking van de ketenpartners. Ook MDA++, een programma binnen Veilig Thuis heeft diverse activiteiten ontplooid tegen huiselijk geweld. Ook het toenemend wapenbezit en –gebruik onder jongeren heeft van enkele gemeenten aandacht gevraagd en de maatschappelijke discussie heirover aangewakkerd.

Naast de inspanningen van de gemeenten, heeft ook de politie flinke inspanningen geleverd om huiselijk geweld en kindermishandeling aan te pakken (zie tabel 2, bijlage 3). Mede ingegeven door de evaluatie van de frontoffice Kindermishandeling vond in september 2020 een verkenning plaats of de frontoffice uitgebreid kan worden met andere onderwerpen op terrein van huiselijk geweld. Noord-Nederland is de enige eenheid met een centrale frontoffice Kindermishandeling en mede hierdoor zijn de contacten met de ketenpartners erg goed. Er zijn korte lijntjes, er bestaat veel vertrouwen in elkaar en betrokkenen hebben kennis van zaken.

In deze pilot frontoffice die drie jaar geleden is gestart, speuren vier medewerkers van de politie met een zelf samengestelde query in politie-informatie en worden de incidenten met een kindermishandeling-component in kaart gebracht, onderzocht en aangevuld met andere informatie. Bovendien is er overleg met de basisteams en recherche, het OM, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Reclassering. Steeds meer collega's advies en expertise stellen vragen op dit onderwerp. Het afbreukrisico bij inschattingsfouten bij dit soort meldingen is groot. Met deze pilot is dit onderwerp geborgd en zien we dat de samenwerking op dit gebied is toegenomen. De frontoffice Kindermishandeling heeft voor deze pilot in 2020 de tweede prijs in 2020 ontvangen van de stichting Waardering en Erkenning Politie. Een mooie blijk van waardering!

De mogelijke verbreding van de frontoffice komt op een goed moment. We zien nu al dat door het wegvallen van het Noordelijk Expertise Centrum voor eengerelateerde incidenten en discriminatie (NEC) de eerste vragen om meer kennis en andere hulpvragen worden gesteld. De huidige oplossing – een aanspreekpunt per district (dat overigens in één district is ingericht) – zorgt niet voor een toereikende oplossing.

Het onderwerp eengerelateerd geweld is bij uitstek geschikt om in pilotvorm toe te voegen aan de frontoffice Kindermishandeling met mogelijkheden voor een verdere uitbreiding, waarbij de frontoffice kennis en expertise toevoegt en de basisteams en rechercheonderdelen de zaken onderzoeken. Er is

binnen onze eenheid sprake van een stijging van het aantal incidenten kindermishandeling (zie tabel 2, bijlage 3). Het feit dat de politie hier bewust (meer) werk van maakt en beter registreert heeft invloed op dit cijfer. Een deel van deze signalen wordt nu strafrechtelijk onderzocht; de overige zijn overgedragen aan netwerkpartners.

3.2.4 Ex-gedetineerden

In Drenthe hebben we in 2020 in een aantal casussen met ex-gedetineerden goede successen geboekt. Zowel in het proces als in het contact met betrokkene, wat leidde tot mooie resultaten op het gebied van resocialisatie. Onderlinge communicatie tussen OM, detentie, politie en gemeenten blijft een aandachtspunt; gemeenten komen nog wel eens voor verrassingen te staan bij plotselinge terugkeer uit detentie, waardoor anticiperen op bijvoorbeeld onrust in een woonomgeving moeilijker wordt en te laat wordt ingezet. In 2020 zijn we daarom gestart met onderzoeken hoe te komen tot een regionaal instroomoverleg waarbij gemeentelijke nazorgcoördinatoren, DJI en Reclassering elkaar vinden. Het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe heeft hierbij een ondersteunende rol. De Wet straffen & beschermen en het Bestuurlijk Akkoord bieden een goed kader waarbinnen de uitvoering van deze projecten integraal en in samenhang opgepakt wordt.

Het Koers & Kansen zelfmeldersproject geeft invulling aan één van de pijlers uit de visie van de minister van Rechtsbescherming: werken aan re-integratie. In Fryslân is een triagetafel ingericht, gekoppeld aan het informatie- en coördinatiepunt. Hier worden alle Friese gedetineerden inclusief zelfmelders aan de hand van informatie die via INJUS en het CJIB beschikbaar is, besproken in de driehoek DJI, reclassering, gemeenten (hiervoor is een bestuurlijk akkoord bereikt). Aan de hand van deze eerste triage kan besloten worden een traject uit te zetten, waarbij de trajectbegeleider direct gekoppeld is aan het informatiepunt.

3.2.5 Terrorisme, extremisme en radicalisering

De aanpak van radicalisering¹⁸ heeft een vlucht gekregen door de aanvraag van de versterkingsgelden voor een lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Deze zijn door het Ministerie van Justitie & Veiligheid in december 2020 aan Noord-Nederland toegekend. We willen daarmee ten eerste de huidige aanpak evalueren om deze te kunnen verankeren en verduurzamen; ten tweede onze aanpak verbreden en verdiepen om ook de 'nieuwere' vormen van extremisme te kunnen aanpakken en ten derde alle 42 gemeenten in Noord-Nederland op dezelfde vlieghoogte brengen, met oog voor de verscheidenheid in lokale situaties.

In een aantal gemeenten is de weegploeg en casustafel periodiek bijeengekomen om signalen en casuïstiek in een betrouwbare setting te bespreken.

De politie heeft in 2020 op twee sporen ingezet. Zo heeft in de eerste plaats een groot deel van de politiemedewerkers de tweedaagse training radicalisering/extremisme gevolgd. Deze training wordt in 2021 hervat. In de tweede plaats is de politie gestart met de voorbereiding voor het project High Impact Crimes Gouden uur. Doel van dit project is een snelle integrale reactie van tactiek, intelligence en specialistische ondersteuning. De samenwerking tussen de diverse specialisten loopt goed; net als die tussen de politie en het OM. Uiteindelijk moet ten eerste binnen één uur na een incident het politieonderzoek ter plaatse zijn gestart en ten tweede moet het delict binnen vier uur zijn geduid. Het ontwerp, de planning en implementaties van de diverse verbeteringen werken we in 2021 verder uit. Ook gewelddadige eenlingen hebben de aandacht. Door middel van signalering wordt de politie geattendeerd op personen. Bovendien geven politiemedewerkers vanuit de basisteams informatie door. Daarmee wordt het onderkennen van potentieel gewelddadige eenlingen verbeterd.

---

¹⁸ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 35)

3.2.6 Mensenhandel

De aanpak van mensenhandel is al sinds jaar en dag een voorbeeld waar zorg en veiligheid samenkomen en waarbij het belang van het slachtoffer voorop staat in de aanpak of interventie. Deze aanpak bestaat uit een nauwe samenwerking binnen de 'drieluik' overleggen, onder regie van procesregisseurs/ketenregisseurs van de Veiligheidshuizen. De tweede helft van 2020 heeft in het teken gestaan van afstemmen van de werkwijzen tussen de drie provincies, zodat de politie eenduidig kan optreden en communiceren. Deze aanpak werkt, waarbij ook zeker de rol van de zorgcoördinatoren binnen opvang- en hulpverleningsorganisaties zoals Fier, een succesvolle is gebleken. In het samenspel tussen deze zorgcoördinatoren en de politie vinden we zorgvuldig een balans tussen zorg en veiligheid en kunnen we ook de strafrechtelijke aanpak inzetten. In samenwerking met het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel wordt landelijk onderzocht of de rol van zorg- of veiligheidscoördinatoren kan worden verbreed om onder andere de ketenaanpak verder te versterken. Het richt zich met name op verkorting van de doorlooptijden, het inzetten van strafrechtelijk onderzoek zonder aangifte en het voorkomen van secundaire victimisatie.

Mensenhandel is als thema ondergebracht bij het Zorg- en Veiligheidshuis. Het thema heeft binnen meerdere gemeenten extra aandacht gekregen. Zo is in Leeuwarden gestart met het actualiseren van de werkprocessen en het (privacy) convenant, in samenwerking met o.a. het Sociaal Domein Fryslân, de gemeenten, het Zorg- en Veiligheidshuis, het OM en de politie. In de provincie Groningen is een bijeenkomst met alle ambtenaren OOV en het sociaal domein geweest om hen mee te nemen in het thema 'aanpak mensenhandel in gemeenten'. Vanuit de verschillende partijen, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha), AVIM en MJD Zorg- en Welzijnsorganisatie (zorgcoördinatie) delen we kennis en ervaring. Ook hebben we kennis gemaakt met de nieuwe ketenregisseur mensenhandel Groningen.

Afgelopen jaar heeft de politie in Noord-Nederland verscheidene onderzoeken gedraaid op landelijke en internationale mensenhandelzaken¹⁹ (zie tabel 1, bijlage 3). Voor het versterken van de aanpak van mensenhandel zijn versterkingsgelden beschikbaar gesteld, waardoor ook ruimte is ontstaan voor het inrichten van een landelijk afstemmingsoverleg tussen teamleiders mensenhandel. Hierdoor is een betere weging ontstaan, waarvan ook de Eenheid Noord-Nederland profiteert. Naast praktische afstemming die makkelijker tot stand lijkt te komen, versterkt ook het landelijk afstemmingsoverleg tussen de teamleiders, het OM en het EMM deze samenwerking.

Daarnaast zijn diverse andere activiteiten ingezet. Zo hebben alle medewerkers van de basisteams een training mensenhandel gevolgd om de bewustwording te vergroten en is de verbinding met de basisteams versterkt door contactpersonen vanuit de AVIM en het basisteam aan te wijzen. In de dagelijkse praktijk blijkt dit één van de meest succesvolle werkwijzen te zijn om het bewustzijn om mensenhandel te vergroten en dit ook te borgen. Ook worden onderzoeken met een online aanleiding en – naast de klassieke seksuele – ook criminele uitbuiting steeds beter gesignaleerd en in samenhang met andere criminaliteitsvormen (zoals drugshandel of -productie, geweldsdelicten of fraude) worden opgepakt. Hierdoor worden deze onderzoeken veel meer vanuit een gewenst maatschappelijk effect bekeken.

---

¹⁹ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 30-31)

4. Cyberveiligheid

De snelle digitalisering van de samenleving brengt naast kansen ook risico's met zich mee, waaronder cybercrime en een gebrek aan cybersafety.

4.1 Cybersafety

4.1.1 Informatiebeveiliging

Cybercriminaliteit is een vorm van criminaliteit met vele variaties en uitwerkingen. De meest bekende voorbeelden zijn bedrijven/organisaties die worden platgelegd door Ransomware, of waarbij bedrijfssystemen of webshops vastlopen door Ddos aanvallen. Ook individuele burgers worden steeds vaker slachtoffer van cybercriminaliteit²⁰. Door phishing en smishing worden zij (vaak onbewust) bewogen hun bank- en inloggegevens af te staan door bijvoorbeeld te klikken op frauduleuze links. In beide gevallen kan het om grote sommen geld gaan. In het afgelopen jaar heeft cybercriminaliteit een nog grotere vlucht genomen (zie tabel 1, bijlage 3) (bijv. de zg. Whatsapp-fraude).

Het merendeel van de gemeenten geeft aan dat zij in het afgelopen jaar hebben gewerkt aan het verbeteren van de informatiebeveiliging binnen de eigen organisatie en aan de bewustwording rondom informatiedeling en het (digitale) thuiswerken. Voorbeelden zijn: inzet van e-learning met aansluitend inzet van een 'mystery guest', het bewust versturen van phishing-mails en aandacht aan dit onderwerp besteden via het intranet of per mail. Deze initiatieven worden veelal georganiseerd door een privacy-officer of de ciso-functionaris. In een enkele gemeente is ook gewerkt aan bestuurlijke awareness op cyberveiligheid (bijv. via een escaperoom of een cybercrisisoefening) of is er een ondernemers- of bewonersbijeenkomst georganiseerd waarbij men – samen met het CCV, de politie en het Keurmerk Veilig Ondernemen – ondernemers en burgers bewust heeft gemaakt van de gevaren op het gebied van cyber en handvatten gegeven om het bedrijf daar beter tegen te beschermen.

Enkele gemeenten geven aan een cybercrisisoefening te hebben gedaan, deze leggen daarmee actief een koppeling tussen openbare orde en veiligheid enerzijds en de (cyber)crisisorganisatie anderzijds. Ook zijn er gemeenten die zeggen dat in 2020 de samenwerking met andere organisaties is opgestart. Voorbeelden hiervan zijn: de stichting Cyber Security Noord Nederland, de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden Stenden en de Hanze Hogeschool.

4.1.2 Versterken weerbaarheid

In de Noordelijke gemeenten zijn er weinig tot geen integrale evenementen en/of leermomenten op het gebied van preventieve activiteiten om cybercrime tegen te gaan van start gegaan. De gemeenten die hiertoe wel plannen hadden ontwikkeld (bijv. organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor ondernemers maar ook op scholen), hebben deze voorlichting in de vorm van webinars gegeven of deze veelal uitgesteld omdat de pandemie hun aandacht vroeg.

De gemeente Leeuwarden zet al sinds enkele jaren in op het versterken van de weerbaarheid van ondernemers en burgers; specifiek is daar in 2020 aandacht voor jongeren van 12 tot 20 jaar aan toegevoegd, evenals het programma Digitale weerbaarheid Agrarische sector. Dat eerste geldt ook voor de gemeente Groningen die de ambitie heeft om in 2021 een programma te ontwikkelen om jeugd weerbaar te maken tegen cybercriminaliteit en daarmee misbruik van jeugd door cybercriminelen te voorkomen. Tot slot geven enkele gemeenten aan aandacht te hebben besteed aan WhatsApp-fraude of oplichting via bijv. een digitaal portaal.

²⁰ <https://www.politie.nl/nieuws/2021/januari/15/00-criminaliteit-2020-minder-inbraak-meer-cybercrime.html>

4.1.3 Regionale werkgroep Cyberveiligheid

Kijkend naar onze vertreksituatie wordt duidelijk dat partijen in de eenheid Noord-Nederland al de nodige initiatieven hebben ontplooid aangaande het thema cyberveiligheid. Duidelijk wordt ook dat gemeenten nog niet op eenzelfde niveau zijn ten aanzien van cyberveiligheid. Daarom heeft de integrale werkgroep die op dit thema actief is – onder voorzitterschap van twee burgemeesters – een specifieke ambtelijke uitvraag gedaan onder gemeenten (zowel OOV-ers, als ciso's) om hier een beter beeld van te krijgen. De resultaten worden begin 2021 verwacht en leggen we naast hetgeen al bekend is over de publiek-private-samenwerking op cyberveiligheid. De bevindingen geven ons gezamenlijk een goed beeld van punten die een vervolg zouden moeten krijgen. De werkgroep heeft hierbij ook het informatiebeeld onder de aandacht. Ook zet de werkgroep in op het laten verrichten van wetenschappelijk onderzoek om mogelijkheden te verkennen voor het houden van toezicht op de in een vergunningstelsel vast te leggen beveiligingsnormen voor ICT dienstverleners. Om zodoende in preventieve zin bij te dragen aan de digitale veiligheid en weerbaarheid van de samenleving.

4.1.4 Taken en rollen

Onderdeel van de aanpak cybercrime is dat de partijen gezamenlijk doorwerken aan een volledige invulling van taken en verantwoordelijkheden in de integrale aanpak. Dit houdt in dat men met elkaar in gesprek gaat over waar ieders taken en verantwoordelijkheden liggen. Gevraagd is hoe dit nu loopt en overall genomen kan gezegd worden dat sommige gemeenten daar een start mee hebben gemaakt, bijv. door hier over te spreken met politie en de veiligheidsregio en in een enkel geval in de driehoek, maar dat dit in de meeste gevallen nog actief opgestart moet worden. Men wacht de resultaten af van de lopende onderzoeken en ontwikkelingen op dit gebied. Wanneer gemeenten een gezamenlijke ICT-infrastructuur hebben, dan leidt dat wel tot samenwerking om de informatiebeveiliging te onderhouden.

Het opnemen/prioriteren van dit onderwerp in het lokale integraal veiligheidsbeleid zorgt voor verankering in de werkwijze en stimuleert dat de samenwerking tussen OOV en ICT tot stand komt. Daarom is de gemeenten gevraagd naar de verbinding c.q. prioritering van het onderwerp in het gemeentelijk beleid. Dit laat een wisselend beeld zien. Een deel geeft aan dat het onderwerp niet is opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan. Een deel reageert dat dit al wel het geval is, maar dat het niet specifiek is uitgewerkt, geen op zichzelf staande prioriteit is (maar bijvoorbeeld ondergebracht bij ondermijning) en dat vanwege alle extra werkzaamheden rondom Covid-19 de aandacht voor dit onderwerp in 2020 niet zoals bedoeld is geweest. Andere gemeenten hebben het onderwerp wel geprioriteerd in hun Integraal Veiligheidsplan, de een meer specifiek dan de ander, bijv. door doelgroepen te onderscheiden waar men zich op wil richten (jeugd, senioren, MKB) of een totaalvisie ontwikkeld zoals de gemeente Leeuwarden die jaarlijks een digitale cyberagenda per jaar opstelt. Dit beeld hangt deels samen met het feit dat gemeenten soms verschillende perioden hanteren voor het opstellen van hun gemeentelijke meerjarenplannen.

4.2 Cyberveiligheid

Bovenstaande beschreef voornamelijk de preventieve inspanningen van de veiligheidspartners. Hieronder een overzicht vanuit een meer strafrechtelijk perspectief.

4.2.1 Aanpak politie

In de politie-eenheid Noord-Nederland verloopt de bestrijding van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit via verschillende afdelingen. Welke afdeling een onderzoek oppakt hangt af van de complexiteit en de geografisch locatie van slachtoffer/dader. Dit kan een basisteam zijn, maar ook de Dis-

tricts- of Regionale Recherche. De afdeling Conflict- en Crisisbeheersing ondersteunt bij cybercrisisoefeningen. Ook de DRIO is betrokken om een accuraat veiligheidsbeeld op dit thema op te stellen. Daarnaast werkt de DRIO aan een nieuwe (landelijk) query die snel relevante tactische maar ook operationele informatie over het thema aan basisteams verstrekt, waar men lokaal mee aan de slag kan. In 2021 zal Basisteam Zuidwest Drenthe hierin een pilot gaan draaien.

Daarnaast zijn in de regeerakkoordgelden en de miljoenennota 2017 voor alle eenheden van de politie gelden vrijgemaakt voor het inrichten van een cybercrimeteam²¹. Elk cybercrimeteam in het land heeft een thema waar het zich specifiek op toelegt. Voor Noord-Nederland is dat 'webshop account take over'²². In december 2020 heeft het Cybercrimeteam samen met het OM en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden Stenden het Book of crime (BoC) over webshopaccount takeovers opgeleverd, waarmee het "criminele bedrijfsproces" in beeld gebracht. Hiermee kan deze vorm van criminaliteit worden aangepakt. Nu het Cybercrimeteam langzamerhand volledig inzetbaar wordt, bewijst het steeds meer zijn toegevoegde waarde in de opsporing. Hierbij valt niet alleen te denken aan opsporingsonderzoeken, maar ook voor het onderhouden van het juiste contact met externe partijen zoals een ziekenhuis dat onlangs is gehackt. Doordat het Cybercrimeteam multidisciplinair is, is het in staat zelfstandig dergelijke onderzoeken op te pakken en af te ronden en andere interventies in te zetten en daarmee niet meer weg te denken in de opsporing.

Een bemoeilijkende factor in cyberzaken kan zijn dat de verdachte vaak niet in de omgeving van het gepleegde delict woont, maar elders of soms zelfs in het buitenland. Dit maakt het opsporen en verhoren lastig, maar niet onmogelijk. Zo lukte het de Districtsrecherche van Fryslân om een inwoner van Groningen aan te houden als verdachte van diverse cybercrimemisdrijven, waaronder phishing. Het betrof qua financiële schade de grootste 'smishing'-zaak (een combinatie van sms en phishing) ooit. De politie houdt in het onderzoek nog steeds met enige regelmaat mensen aan²³.

Naast de genoemde grotere ontwikkelingen is op vele andere vlakken de opsporing verder ontwikkeld zoals de diverse nieuwe (technische) ontwikkelingen bij de specialistische forensische opsporing en de oprichting van een Crypto – Analyse Team in een samenwerkingsverband tussen DRR en DRIO. Daarnaast is in 2020 gestart met een werkwijze waarbij – op landelijk niveau vanuit een centrale informatiepositie – wordt ingezet op een effectieve aanpak van met name grote eenheidsoverstijgende onderzoeken naar fenomenen op het gebied van cybercrime. Organisatie breed wordt gewerkt aan het vergroten van bewustwording van cybercrime²⁴.

Verbinding tussen de politie en de samenleving is cruciaal, zowel in de fysieke als in de online omgeving: de wijk, web en wereld²⁵. Om als basisteam hun rol op te pakken in de veranderende digitale samenleving is in de basisteams Sneek, Groningen-Zuid en Zuidwest Drenthe geïnvesteerd in een zogenaamde speciale 'digitale wijkagent'. Deze wijkagent controleert op het internet of er meldingen zijn gedaan door inwoners (en zorgt dat daarop wordt geanticipeerd), wat er speelt in het basisteam, draagt bij aan het mediabewustzijn van andere politiecollega's en ondersteunt hen bij digitale vraag-

---

²¹ Voor Noord Nederland is dat 10 fte. Daarnaast zijn in de eenheid nog eens 10 fte vrijgemaakt en opengesteld.

²² Webshop account take over houdt in dat verdachten zich onrechtmatig toegang hebben verschaft tot het account van hun slachtoffer en uit naam van het slachtoffer online goederen bestellen/aanschaffen voor eigen gebruik of dit weer verkopen en zo de opbrengst voor eigen gewin gebruiken.

²³ <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/704869/Politie-houdt-Groninger-21-aan-die-wordt-verdacht-van-grootste-smishing-zaak-ooit>

²⁴ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 33)

²⁵ Strategische Agenda Politie 2019 – 2022. Politie, 2019

stukken. Extern is hij een vraagbaak op het gebied van digitale criminaliteit en geeft hij preventieadviezen. Het is betreft overigens geen nieuwe functie, maar het verleggen van het werkgebied naar de digitale omgeving, een ontwikkeling die ook in 2021 voortgezet wordt.

Daarnaast trekken de basisteams vrijwilligers aan die kennis hebben van cyber, om daarmee deze snel veranderende kennis te verwerven. Ook maakt een basisteam deel uit van een landelijke pilot om via het spelen van games in contact te komen met jongeren.

4.3 Bestrijding online seksueel misbruik

In Noord-Nederland bestaat het Team Bestrijding Kinderporno en Kindersekstoerisme (TBKK) uit negen fte, met een landelijke aansturing, werkproces en stuurcommissie. De Landelijke Eenheid beoordeelt en veredelt de buitenlandse meldingen, waarna deze de zaken uitzet bij de TBKK-teams in de eenheden. Daarnaast pakken de TBKK's in de eenheden steeds meer lokale zaken op (zie tabel 3, bijlage 3)²⁶. De politieteams in de eenheid vinden het TBKK steeds beter. Met name de samenwerking met en ondersteuning van het Team Zeden (zie § 3.2.3) is sterk en dat heeft alles te maken met de toenemende rol van 'digitaal' binnen zedendelicten en de mate van samenwerking binnen de eenheid. Nationaal gezien scoort ons TBKK het hoogst qua ondersteuning en het onderzoeken van regionale zaken. Binnen bijna elke zedenzaak speelt beeldmateriaal een rol en dit is niet zelden kinderpornografisch van aard. De onderzoeken van Team Zeden en het TBKK hebben een groot maatschappelijk effect, waardoor een juiste prioritering essentieel is om vluchtige sporen veilig te stellen en maatschappelijke onrust te voorkomen.

Het aantal zaken kinderporno en kindersekstoerisme is helaas groter dan de teams TBKK af kunnen handelen. TBKK heeft naar verhouding veel zaken opgelost en veel slachtoffers geïdentificeerd (zie ook tabel 4, bijlage 3). Ook de mate waarin de norm van de doorlooptijd werd gehaald was hoog. In 2020 werden door de Landelijke Eenheid geen nieuwe zaken gericht op hoofdrolspelers (keyplayer-zaken) ingebracht binnen onze eenheid. Wel heeft het TBKK gewerkt aan een keyplayer-zaak die in 2019 werd ingebracht en die in 2020 tot een doorzoeking en een aanhouding leidde. Het onderzoek krijgt een vervolg, omdat inmiddels een groot aantal slachtoffers bekend is geworden.

Sexting en sextorsion zijn incidenten die net als zedenmeldingen vaak grote impact hebben en vaak online starten of plaatsvinden. Het Team Zeden en TBKK krijgen veel van dit soort meldingen binnen via de Frontoffice Zeden (zie § 3.2.3) waarbij maatwerk wordt toegepast en waarbij samenwerking plaatsvindt met de basisteams en de districtsrecherche. Grooming en sexting blijven qua meldingen bij de politie Noord-Nederland redelijk stabiel (zie tabel 5, bijlage 3). Wel zien we een toename van digitale componenten binnen zedenonderzoeken (zie § 4.3.1).

---

²⁶ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 33)

5. Ontwikkelagenda's Opsporing en GGP²⁷

5.1 Ontwikkelagenda Opsporing

5.1.1 Ontwikkelingen in het werkproces van veel voorkomende criminaliteit

In 2020 is de afhandeling van veel voorkomende criminaliteit vertraagd (zie ook § 1.1.1), waardoor het aantal openstaande zaken is gestegen. We hebben aanhoudingen voor niet-dringende zaken noodgedwongen uitgesteld, net als het horen van verdachten in zogenaamde niet-vast-zaken. Het OM heeft toestemming gegeven om getuigen en verdachten van deze criminaliteitsvorm onder bepaalde voorwaarden en tijdelijk via beeldverbinding of telefonisch te horen, maar hiervan is beperkt gebruik gemaakt. Mogelijk waren de stringente voorwaarden (bijv. het vaststellen van de identiteit d.m.v. een screenshot van de verdachte met het identificatiebewijs zichtbaar in zijn hand en het opnemen en opslaan van het verhoor) hier debet aan.

Daarnaast merkten we dat (1) de prestaties in de strafrechtketen bij de aanpak van lichte misdrijven niet goed (meer) aansluiten bij waar burgers recht op hebben, dat (2) de keten steeds verder verstopt raakt en dat (3) ook 'de straat' digitaliseert (bijv. bewijzen, informatievergaren en contacten). Deze ontwikkelingen vragen van de politie om mee te bewegen (o.a. in vakmanschap) en om innovatieve oplossingen te bedenken (o.a. parallel werken i.p.v. sequentieel werken)²⁸.

5.1.2 De Opsporingsacademie

Om medewerkers in de opsporing mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen en hun vakbekwaamheid en betrokkenheid te vergroten is een platform opgezet, waarbinnen structureel leren en ontwikkelen van deze medewerkers wordt georganiseerd en gefaciliteerd: de Opsporingsacademie. In 2021 zal worden gebouwd aan een landelijke netwerkorganisatie die dit ondersteunt. In 2020 hebben we in deze Opsporingsacademie diverse opleidingen gegeven, zoals een Masterclass opsporing (jaarlijks voor 300 rechercheurs), een Masterclass ondermijning (in fasen voor 1.500 basisteam-medewerkers), een verhooropleiding voor recherchekundigen en een module opsporing in IBT-trainingen.

5.1.3 Selectiviteitskader

De toewijzing en prioritering van de opsporing van veel voorkomende criminaliteit op de basisteams geschiedt op basis van het zogenaamde selectiviteitskader. Indien zaken met daderindicatie in verband met capaciteitsgebrek worden afgewezen, gebeurt dit pas na goedkeuring van het OM. Zo hebben we een zuivere en objectieve afweging van het niet verder onderzoeken van zaken zo goed mogelijk gewaarborgd.

5.1.4 Executie

Veroordeelden die proberen hun straf te ontlopen, sporen we intensiever op²⁹. Alle openstaande zaken, bekijken we opnieuw en zetten we waar mogelijk opnieuw uit via het nieuwe Landelijk Opsporingsnetwerk Executie. De politie spoort wanbetalers en veroordeelden die zich onttrekken aan een taak- of vrijheidsstraf op, zodat deze hun straf alsnog ondergaan. Voor het vertrouwen in onze rechtsstaat, het gevoel van veiligheid en de geloofwaardigheid van het politiewerk mag niemand zijn straf ontlopen. Het team Coördinatie Executietaken coördineert, administreert en prioriteert in de executie van strafvonnissen, lokaliseert en spoort (administratief) subjecten op, stelt dossiers op, completeert deze, monitort de afhandeling ervan en fungeert als kenniscentrum en centraal aanspreekpunt. Het

²⁷ In eerdere hoofdstukken van het jaarverslag hebben we al onderdelen uit deze ontwikkelopgaven beschreven; in dit hoofdstuk daarom alleen de aanvullingen daarop.

²⁸ De politie noemt dit 'Lange ontwikkellijnen'

²⁹ Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 34)

team geeft de basisteams informatie over openstaande executiezaken, fungeert als vraagbaak en verstrekt (on)gevraagd informatie over de behaalde resultaten en verplichtingen.

Het aantal aangehouden veroordeelden bleef in 2020 achter bij de landelijke doelstelling³⁰, enerzijds doordat veel onderzoeken nog lopen en anderzijds doordat de capaciteit bij DJI beperkt was (zie § 1.1.1). Overigens zijn de resultaten van de afzonderlijke regionale eenheden niet beschikbaar³¹.

5.2 Ontwikkelagenda GGP 'Podium voor goed politiewerk'

De landelijk opgestelde ontwikkelagenda voor de gebiedsgebonden politie is tot stand gekomen samen met de politie, het gezag, het ministerie en uiteenlopende andere betrokkenen³². Om de aansluiting bij de veranderende samenleving te behouden schetst deze agenda voor de komende jaren vier externe opgaven om het gebiedsgebonden politiewerk verder te versterken: (1) werken in wijk en web, (2) omgaan met de wereld in de wijk (zie § 1.1.6), (3) samenspannen tegen ondermijning (zie § 2.2.1) en (4) versterken van de wendbare nabijheid (zie § 5.2.2). Elk basisteam heeft in 2019, op basis van de lokale context, één of meerdere van deze opgaven als prioriteit benoemd en in het afgelopen jaar verder uitgewerkt. Per opgave hebben we enkele aansprekende voorbeelden opgenomen uit de praktijk van de basisteams.

5.2.1 Werken in wijk en web

De fysieke en digitale wereld (wijk en web) lopen steeds meer in elkaar over. Aan de politie de taak om het werken op het web verder te ontwikkelen en te integreren. Dat betekent meer investeren in sociale media, o.a. om inzicht te geven in het politiewerk, in gesprek te zijn met burgers en te surveilleren. In diverse teams zijn mooie initiatieven ontplooid op dit gebied. Natuurlijk blijft Burgernet een belangrijke rol vervullen in het betrekken van burgers bij het vinden van vermiste personen en het ophalen van informatie over strafbare feiten. Ook in 2020 was dat het geval. De Raad van Toezicht Burgernet heeft besloten dat bureaus Burgernet binnen de politie-eenheden in 2020 worden afgebouwd. Dit betekent dat het relatiebeheer en werving voor Burgernet weer bij de gemeenten moet worden belegd. Een integrale ambtelijke werkgroep heeft zich ingespannen om dit in goede banen te leiden. Het is nu ondergebracht bij de Vereniging van Groninger Gemeenten.

Veel wijkagenten zijn erg actief op sociale media en gebruiken de sociale media accounts (zie ook § 4.2.2) en met het grotendeels wegvallen van reguliere contacten (zie § 1.1.1) hebben zij deze ingezet om in contact te blijven met de inwoners in de wijken en dorpen. Verder houden sommige wijkagenten met enige regelmaat digitale spreekuren om inwoners de kans te geven om op een flexibele manier contact te onderhouden met de politie.

5.2.2 Versterken van de wendbare nabijheid

De politie moet nabij en aanspreekbaar zijn. Omdat het contact met burgers in toenemende mate op andere manieren plaatsvindt dan traditioneel op een politiebureau, zijn veel (nieuwe) manieren ontwikkeld om contact te hebben. Zo heeft een aantal basisteams gebruik gemaakt van pop-up bureaus. Wijkagenten gingen de wijk in met een tafel en een stoel en gingen actief de dialoog aan met de bewoners van de wijk, om zo te horen wat er speelt, de verbinding te versterken en de inwoners te informeren. Daarnaast deed een "vooruitstrevende" wijkagente alles om op andere manieren in contact te treden met de inwoners van de wijken. Zo organiseerde ze een zwaaimoment voor bewoners, met begeleiding van een draaiorgel en ging ze lunchen bij mensen in de wijk.

³⁰ In 2020 heeft het team Coördinatie Executietaken landelijk 121 zaken ontvangen en hiervan heeft de politie 22 (18%) veroordeelden aangehouden.

³¹ Bron: Monitordocument politie, 2021

³² Onderdeel van de afspraken in de Veiligheidsagenda (RBP p. 33)

Bijlage 1. Totstandkoming van het Jaarverslag

Dit jaarverslag Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020 is de eerste van het Regionaal Beleidsplan 2020 – 2023 in de nieuwe vorm. In het RBPO³³ is besloten om voor het meerjarig Regionaal Beleidsplan van de eenheid een looptijd te hanteren van 2020-2023. Daarmee is voorkomen dat de totstandkoming van lokale veiligheidsplannen parallel loopt aan de totstandkoming van het Regionaal Beleidsplan en kan tevens beter rekening worden gehouden met de Veiligheidsagenda.

In het driehoeksoverleg stellen de burgemeester(s), de officier van justitie en de teamchef van de politie de lokale veiligheidsprioriteiten vast. Het Regionaal Beleidsplan beoogt een aanvullende en faciliterende werking te hebben op deze prioriteiten. Het plan neemt positie in tussen het lokale veiligheidsbeleid en de landelijke Veiligheidsagenda. De onderstaande redenen om strategische (ontwikkel)thema's in het plan op te nemen sluiten hierop aan. Het gaat om (ontwikkel)thema's:

- A. die vragen om een regionale aanpak omdat dit effectiever en/of efficiënter is;
- B. die de capaciteit, specialisme, competenties of schaal van het basisteam overstijgen;
- C. waarop wij in integraal verband een beleidsmatige intensivering of impuls willen bewerkstelligen.

Om input te verkrijgen voor het jaarverslag 2020 is een vragenlijst opgesteld met vragen over de thema's uit het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020 – 2023. Daarbij is per thema aan de gemeenten, het OM en de politie gevraagd welke maatregelen, inspanningen, successen of leermomenten uit 2020 deze zouden willen delen in het jaarverslag. Daarnaast is een separate uitvraag gedaan binnen de politie, enerzijds om de inspanningen van de politie op de genoemde thema's te verkrijgen en anderzijds om specifieke informatie over de afspraken uit de Veiligheidsagenda te ontvangen. Tot slot is aan de stafafdeling Control van de politie gevraagd om ondersteunend cijfermateriaal aan te leveren en te rapporteren over de te behalen resultaatafspraken. Met die resultaten is dit jaarverslag samengesteld. De reacties op de vragenlijst worden ook gebruikt om de aandachtsvelden voor 2021 (voor de verschillende overlegtafels en werkgroepen) te bepalen.

De afspraken uit de Veiligheidsagenda komen zoveel als mogelijk in de vorm van voetnoten bij de betreffende hoofdstukken terug.

---

³³ Vergadering d.d. 8 maart 2019

Bijlage 2. Lijst met afkortingen

APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (politie)
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CBRN	chemisch, biologisch, radiologisch en nucleair
Ciso	Chief Information Security Officer
Het CCV	Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CSV	Crimineel Samenwerkingsverband
Ddos	distributed-denial-of-service
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DRIO	Dienst Regionale Informatie Organisatie (politie)
DRR	Dienst Regionale Recherche (politie)
EMM	Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst, Gemeentelijke geneeskundige dienst, Geneeskundige gezondheidsdienst, Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGP	Gebiedsgebonden Politiezorg (politie)
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
GTPA	Geweld Tegen Politie Ambtenaren
INJUS	Informatieportaal Justitiabelen
MDA++	Multi Disciplinaire Aanpak
MKB	Midden- en kleinbedrijf
NEC	Noordelijk Expertise Centrum voor eengerelateerde incidenten en discriminatie
NEWTON	Nieuwe Eenheid brede Werkwijze Tegengaan Ondernijning Noord-Nederland (politie)
OM	Openbaar Ministerie
OMG	Outlaw Motorcycle Gang
OOV	Openbare orde en veiligheid
RBP	Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020-2023
RBPO	Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg Noord-Nederland
RBT	Regionaal Beleids Team
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
TBKK	Team Bestrijding Kinderporno Kindersekstoerisme (politie)
VPT	Veilige Publieke Taak
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur

Bijlage 3. Cijfers politie

Tabel 1. Algemene cijfers politie

Algemeen		Jaar 2020	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013		
Aantal misdrijven geregistreerd door de politie		62.468	63.651	61.343	62.601	72.080	75.941	78.345	84.487		
Aantal afgehandelde verdachten door de politie		17.112	19.189	18.876	19.091	19.538	21.963	25.816	24.452		
Openbare orde		Doel	Jaar 2020	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013	
Aantal meldingen overlast jeugd			15.702	9.091	8.364	9.487	9.328	8.578	9.738	8.043	
Aantal meldingen overlast verwarde personen			13.859	12.542	11.325	9.872	10.368	9.499	8.121	6.811	
Criminaliteit		Doel	Jaar 2020	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013	
Aantal geweldsmisdrijven			5.828	6.703	6.810	7.018	7.382	7.820	8.631	9.121	
Ophelderingspercentage geweldsmisdrijven			64%	61%	63%	65%	64%	72%	74%	78%	
Huiselijk geweldsmisdrijven			1.706	2.023	2.071	2.388	2.411	2.641	2.922	2.622	
Aantal HIC misdrijven											
- aantal woninginbraken			2.451	3.478	3.669	3.660	4.439	4.607	5.434	6.719	
- aantal straatroven			101	113	89	100	111	143	147	176	
- aantal overvallen			42	65	51	55	53	66	58	98	
Ophelderingspercentage HIC misdrijven:											
- woninginbraken	13%		14,6%	13,2%	14,4%	12,6%	14,2%	14,6%	14,7%	12%	
- straatroven	35%		37%	41%	51%	44%	40%	39%	44%	48%	
- overvallen	50%		64%	53%	69%	66%	74%	58%	79%	49%	
Veilige publieke taak (VPT), incidenten			448	501	503	470	534	272	134	75	
Geweld tegen politieambtenaren (GTPA), incidenten			523	509	499	561	531	311	387	517	
Cybercrime											
- cyber aantal geregistreerde misdrijven en aangiften			1262	764	455	209	156	212	216	203	
- cyber aantal verdachten			27	35	62	33					
Afpakken											
- Afgepakt financieel vermogen (bron OM)	€ 12,2 mln		€ 6,1 mln	€ 7,4 mln	€ 13,8 mln	€ 15,1 mln	€ 7,6 mln	€ 14,1 mln	€ 11,3 mln	€ 15,5 mln	
- Incasso (bron OM)	€ 5,2 mln		€ 5,9 mln	€ 1,7 mln	€ 2,0 mln	€ 1,4 mln	€ 1,6 mln	€ 1,7 mln	€ 1,33 mln	nb	
- Volume (bron politie)			€ 6,1 mln	€ 6,4 mln	€ 18,2 mln	€ 21 mln					
- Aantal zaken (bron politie)			382	341	393	506					
Hennep plantages geruimd			246	313	436	397	489	486	602	675	
Synthetische drugs productielocaties geruimd			11	6	7	6	2				
Synthetische drugs aangetroffen dumplocaties			13	2	5	1	0				
OM-verdachten mensenhandel			19	17	24	31					
(Lopende) onderzoeken Criminele Samenwerkingsverbanden (bron: Monitor VA Politie+OM)			80	95	84	68	74	79	79	44	42
Intake en afhandeling		Doel	Jaar 2020	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013	
Reactietijd prio 1 (% binnen 15 minuten)		85%	82%	81%	82%	83%	80%	77%	80%	78%	
Reactietijd prio 2 (% binnen 30 minuten)		90%	82%	83%	83%	82%	nb	nb	74%	72%	
Reactietijd landelijke telefoonnummer politie 0900-8844 (% binnen 20 seconden)		80%	87%	79%	76%	70%	68%	85%	86%	87%	
Vreemdelingen		Jaar 2020	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013		
asielstromen: instroom asielzoekers		19.132	29.435	30.380	31.327	31.642	58.880	29.891	16.724		

Bron: politie 2021

Tabel 2. Doelen en resultaten verdachten online kindermisbruik voor 2020

Categorie TBKK Nederland	Doel 2020	Inzet 2020	Resultaat
A. Vervaardigers/misbruikers	100	113	61
B. Keyplayers/netwerken	15	14	2
C. Bezitters/verspreiders	400	351	244
Geen A, B of C			188
Categorie TBKK Noord-Neder-		Inzet 2020	Resultaat
A. Vervaardigers/misbruikers		14	12
B. Keyplayers/netwerken		0	0
C. Bezitters/verspreiders		62	39

Bron: politie 2021

Tabel 3. Resultaten TBKK Nederland en Noord-Nederland in 2020

	Noord-Nederland	Nederland
Aantal geïdentificeerde slachtoffers	16	196
Aantal aan OM overgedragen verdachten	47	244
Afgehandelde zaken	83	560
Afgehandeld binnen 7 maanden (norm)	64%	

Bron: politie 2021

Tabel 4. Aantal incidenten kindermishandeling in 2020, naar district

	Drenthe	Fryslân	Groningen	Noord-Nederland
Aantal incidenten kindermishandeling	502	645	583	1.730
Aantal strafrechtelijke onder-	32	47	54	133

Bron: politie 2021

Tabel 5. Aantal meldingen van grooming en sexting bij de politie in Noord-Nederland, 2018-2020

Misdrijf	2018	2019	2020
Grooming	30	34	25
Sexting	139	138	136

Bron: politie 2021